

ФОРМУЛА МУЛЬТИМЕДІА В СИСТЕМІ КООРДИНАТ НОВИННОЇ ОНЛАЙН ЖУРНАЛІСТИКИ

У статті розглянуто формулу мультимедіа, проаналізовано функціональне призначення її основних компонентів. Тенденції новинної онлайн журналістики визначено в умовах інтерактивності й конвергентності ЗМК. Охарактеризовано трансформацію інформаційних жанрів онлайн журналістики, а також тактику нарощування інформації в безперервному потоці новин. Взаємозалежність дієвості та резонансності журналістики розглянуто на прикладі новаторського підходу, зокрема, застосування віртуальної реальності при висвітленні міжнародних подій.

Ключові слова: конвергентність ЗМК, мультимедіа, новинна парадигма, онлайн журналістика, соціальні комунікації.

I. Вступ

Сучасна онлайн журналістика підтверджує аксіому щодо трансформації новинної парадигми XXI ст., коли пасивний споживач поступово стає активним виробником інформаційних повідомлень. Усе частіше аудиторія стає частиною журналістської команди на етапах збору, обробки й поширення інформації. Отримання повідомлень із першоджерел, тобто без посередників, створює нові можливості для новинної онлайн журналістики, що містить максимальну кількість різноманітних видів подачі інформації. Мультимедійна подача інформації породжує новаторські підходи онлайн журналістики, що є актуальним для сучасних ЗМК.

II. Постановка завдання

Основна мета цього дослідження – проаналізувати мультимедійну формулу подачі новин онлайн в умовах конвергентності ЗМК.

Для досягнення зазначеної мети поставлено такі завдання:

- визначити тенденції новинної журналістики;
- проаналізувати сучасні види подачі інформації в мультимедійному пакеті новин;
- охарактеризувати тактику нарощування інформації й процес трансформації жанрів.

III. Результати

Мультимедіа об'єднує всі можливі інструменти передачі інформації та зумовлює такі тенденції новинної журналістики:

- безперервне оновлення даних 24/7;
- залучення користувачів до процесу творення новин;
- збільшення резонансності подій;
- зменшення відповідальності авторів за зміст повідомлень;
- зміна обсягу, змісту й форми подачі матеріалу;
- інтеграція із соціальними мережами та іншими комунікаційними системами;

- новаторство;
- перетворення новин на безперервний інформаційний потік;
- підвищення оперативності повідомлень;
- повна конвергентність, що притаманна лише онлайн журналістиці;
- постійний взаємозв'язок з аудиторією;
- трансформація журналістських жанрів тощо.

Особливість новинної онлайн журналістики полягає в постійному оновленні інформації. Робота над текстом вимагає точності, терпіння й може непомітно для автора перетворитися на безперервний потік новин. Місія оновлення оперативних повідомлень, як правило, покладена на журналіста, який має доступ до великої джерельної бази й тримає зв'язок з кореспондентами на місці подій. Завдяки мережі Інтернет стрічка новин доступна завжди з найсвіжішою інформацією. Процес оновлення може бути тривалим, адже надходять нові повідомлення. Тепер це – не окремі випуски новин, що виходять у певний час, а суцільний інформаційний потік, що має своє призначення, функції та спрямований на цільову аудиторію. Потенційно нею може бути весь світ, адже мовні перешкоди комунікатори долають за допомогою онлайн перекладачів, що миттєво відображають основний зміст повідомлення. Деякі види передачі інформації не потребують перекладу взагалі. Ідеться, насамперед, про візуальний контент, зрозумілий і без аудіосупроводу або текстового пояснення: анімація, відео, карикатура, комікси, фото тощо.

Оперативні повідомлення мають унікальну рису – своєчасність. Після написання або оновлення онлайн матеріали надсилають електронною поштою або за допомогою інших комунікаційних засобів за лічені секунди. У разі навіть невеликої затримки в часі повідомлення може миттєво втратити свою актуальність. Користувач має альтернативні джерела

в мережі Інтернет, тому утримати увагу можна лише за допомогою якісних матеріалів.

Для задоволення вибагливих мережевих користувачів і повного використання потенціалу онлайн журналістики варто розвивати нову техніку створення й поширення матеріалів, а також оповідання історій і життєвих ситуацій. Однак попри різноманітний вибір подачі, журналістські стандарти зберігають основні правила написання. Пошук оригінальних підходів до висвітлення та поширення новин спонукає репортерів до новаторських онлайн стратегій. Однією з найпопулярніших є інтерактивність аудиторії. Користувач має більше свободи вибору, адже самостійно фіксує час ознайомлення з матеріалом, має можливість коментувати, висловлювати своє ставлення за допомогою лайкограми, а також безпосередньо зв'язатися з автором публічно або особисто. Чим доступнішою є контактна інформація, тим більшою є довіра до повідомлення або посту. У контексті відкритості й прозорості сучасні принципи онлайн журналістики збігаються з правилами спілкування в соціальних мережах, де під час реєстрації користувач має надавати правдиву інформацію про себе.

Онлайн журналістика містить усі можливі види передачі інформації, тобто їй притаманна найбільша ковергентність. Розмаїття форматів дає змогу максимально поєднати інформаційну й розважальну функції журналістики. До того ж різні види інтерактиву дають змогу підтримувати постійний безпосередній взаємозв'язок з аудиторією.

Програмісти намагаються максимально спростити діяльність користувача онлайн, продумуючи їхні ймовірні кроки в соціальних мережах, на сайтах тощо:

- клікнути або натиснути на лінк, на гіперпосилання;
- клікнути або натиснути на лайк – подобається;
- перепостити матеріал – поділитися з іншими користувачами;
- написати авторові в чаті, електронною поштою тощо;
- поставити власний коментар;
- реагувати на чийсь коментар і в такий спосіб долучитися до обговорення;
- клікнути на лайк під коментарем, що сподобався;
- створити власний матеріал і запостити його;
- виправити помилки або неточності, тобто редагувати матеріал зі згоди автора тощо.

Тепер професійна журналістика тісно взаємодіє з громадянською. Оперативність поширення неперевіраних даних у соціальних мережах або інших комунікаційних системах випереджає принцип достовірності інформації, притаманний більшості теоретико-практичних моделей новин. Популярність авторів, які миттєво поширюють, але не завжди перевіряють повідомлення, у мережах може бути в рази вищою за рейтинг відомих професійних журналістів. Користувачі соціальних мереж менше несуть відповідаль-

ність за зміст інформації, часто обмежуючись лише функцією пересилати або перепостувати. Якщо в традиційних медіа достовірність і неупередженість важливіші за оперативність, то в мультимедійній формі – навпаки.

Останнім часом у професійних колах усе частіше обговорюють, наскільки резонансність події пов'язана з ефективністю, дієвістю журналістики загалом. Відсоток інформації про викриття корупційних схем, злочинів, інших незаконних дій у сучасній журналістиці багатьох країн є доволі високим і, на жаль, настільки звичним явищем, що громадськість не завжди може відстежити розвиток подій та дізнатися кінцевий результат тієї чи іншої гучної справи. Аудиторія має право знати та бути поінформованою. Алгоритм типовий: після розголошення та набуття резонансності інформацію національного або міжнародного масштабу активно обговорює місцева або світова преса, коментує інтернет-аудиторія на рівні експертів і звичайних користувачів у соціальних мережах. Завдяки мультимедійним технологіям резонансність події зростає миттєво. Однак у жодній демократичній державі світу досі не існує чіткого механізму контролю з боку громадськості за дієвістю, справедливою реакцією суспільства після публічного розголосу. Пік активності згодом вщухає, якщо немає впливових і зацікавлених осіб підживлювати інформаційну хвилю, а відтак, і резонансність події падає. У деяких країнах, навпаки, часом відбувається зворотна реакція: замість очікуваних вироків і покарань можуть потерпати невинні.

Мультимедіа не обмежує обсяг тексту, однак надто тривале й глибоке занурення через численні гіперпосилання може втомити аудиторію. З одного боку, клікабельність матеріалу, тобто натискання на посилання, гіперпосилання, фотогалерею тощо, спонукає користувача до інтерактивності. З іншого – у кіберпросторі дуже легко загубитися й не знайти зворотний шлях до первинної інформації. Більшість онлайн репортерів обирають логічний і лаконічний стиль викладу, дотримуються хронології подій, щоб легше було додавати нову інформацію. Завдяки коротким, але змістовним і насиченим фактажем реченням обсяг тексту онлайн журналістики зменшується, форма подачі матеріалу набуває новаторських і експериментальних ознак.

Для кращого розуміння поняття “мультимедійність” (від англ. multi – багато і media – носій, середовище) варто розглянути формулу мультимедіа. На перший погляд, вона має простий вигляд, однак нижченаведений ряд компонентів можна продовжувати до нескінченності, адже в XXI ст. з'являються як нові види передачі даних, так і форми соціальних комунікацій:

Мультимедіа = анімація + аудіо + блог + відео + влог + гіпертекст + гіфка + графіка + інфографіка + карикатура + текст + фото +...

З усіх можливих мультимедійних компонентів текст найменше здатен привернути увагу мережевого користувача. Тому написання журналісти приділяють найбільшу увагу. Час, витрачений на обробку текстового повідомлення, прямо пропорційний заощадженому часові користувача. Довгі історії онлайн відволікають і втомлюють, тому типовою ознакою онлайн журналістики є яскраві кольори, стильне оформлення й оригінальна подача.

Для більш реалістичного відтворення події автори мультимедійних пакетів усе частіше використовують аудіосупровід, що дає змогу створити ефект присутності, достовірно передати природну атмосферу. Додавання інтершуму, музики, оповідання, подкастів та інших звукових ефектів створюють радіоверсію матеріалу, що набуває все більшої популярності серед користувачів. При цьому виді передачі інформації в користувачів, які сприймають інформацію на слух, активізована внутрішня уява, і вони умовно перед очима малюють картини, що базуються на їхніх асоціаціях, попередньому досвіді тощо. Звук може бути як інтегрованим компонентом, так і самостійним матеріалом у вигляді звукового кліпу або посилання на інший аудіосайт. Сучасні технічні можливості дозволяють запис звуку й одночасне його відтворення онлайн. Тому тепер однією з професійних звичок і репортерських навичок є вміння працювати в прямому ефірі: вести інтерв'ю або брати коментар із першої спроби, що не потребує монтажу й додаткового редагування.

Поєднання звуку із зображенням урізноманітнює матеріал і надає більшої виразності, адже фото або відео стали невід'ємними компонентами мультимедійного пакета, що можуть взаємодоповнювати текст або існувати самостійно. Ознакою якісної онлайн журналістики є відредаговані вебкасти прямого ефіру (live webcasts). Можливість безпосередньо ознайомитися з виставами, концертами та іншими прикладами творчості митців, а також промовами лідерів, масовими акціями, спортивними заходами тощо і надати побаченому свою оцінку має велике значення для інтернет-користувача. Відповідно, авторська відеозйомка, що може бути частиною матеріалу, рівноцінна посиланням (лінкам) для перегляду відео на інших веб-вузлах, що функціонує автономно й завантажується в зручний час. Комбінування різноманітних веб-можливостей надає зображенню більшої місії, ніж звичайний додаток до довгого текстового блоку.

Мультимедійний пакет перевищує текст, адже мультимедіа дають змогу створити багатовимірний профіль для показу, де текст лише інформує й пояснює в стилі, наближеному до звичайного спілкування в мережі Інтернет. Візуальне сприйняття текстової інформації полегшує зміна шрифтів, що

привертає увагу й акцентує на ключових словах. Інформаційне наповнення матеріалу буде оцінено лише в разі комфортного для читання оформлення, адже людина, яка годинами живе в Інтернеті, одразу зрозуміє, чи ви належите до мережевого товариства, чи ні. Якщо текст – найслабший, то найбільше привертає увагу рухливе зображення або відеоряд, адже всім сучасним ЗМК притаманна візуалізація контенту.

Один із новаторських підходів подачі контенту пов'язаний із віртуальною реальністю, котра вже стала невід'ємною звичкою сприйняття дійсності постійних інтернет-користувачів. У листопаді 2015 р. "The New York Times" розробила та запустила революційну технологію, котру реалізовано у вигляді мобільного додатка. Перший інформаційний матеріал у такому форматі вийшов про Україну, про дітей війни, які втратили свої помешкання через військові дії. В 11-хвилинному відео йдеться про 11-річного українця Олега Терьохіна зі Сходу України, будинок якого був знищений терористами, підтримуваними Росією, 12-річну сирійську дівчинку Хану і 9-річного Чула з Південного Судану. Перегляд відео створює відчуття присутності на місці подій. Користувач занурюється у віртуальну реальність і в різних напрямках може оглядати все, що відбувається навколо. Для досягнення такого ефекту зйомку вели кількома камерами, і самі журналісти намагалися уникати потрапляння в кадр. Новаторський підхід зацікавив користувачів, однак деякі скаржилися, що не всі додатки завантажуються одразу, декому такий вид подачі новин нагадував комп'ютерну гру.

Новинні сайти мають свій унікальний дизайн, покликаний не відволікати, а лише емоційно підсилювати основне призначення – інформувати онлайн. Стриманість, логіка, простота й у жодному разі не перенасиченість – основні постулати оформлення онлайн новин, що значно відрізняється від друкованих, адже йдеться про складний мультимедійний пакет. Маленьке зображення зазвичай збільшується після натискання або наведення на нього курсору. Сучасні розміри комп'ютерних екранів і швидкість з'єднання настільки різні, що відсутній будь-який стандарт щодо розміру. Тексти у веб-форматі, як правило, розміщені лише в один стовпчик. В онлайн можна додати зв'язки з аудіо, відео, іншими веб-вузлами, історіями, що архівуються, блогами, подкастами або додатковими діалоговими елементами тощо. Переплетіння також з іншими соціальними мережами стало невід'ємним атрибутом онлайн журналістики. Особливо це стосується сайтів, що є додатковими стосовно основної продукції радіостанцій або телеканалів.

Сучасні редактори проектують інформаційні сайти так, щоб інтуїтивно підштовхувати користувачів звернути увагу на цікавий матеріал у куточку сайту, що дивує або інтригує,

та ознайомитися з усією стрічкою новин. На перший погляд, різноманітні події, історії з усього світу зовсім не пов'язані між собою, однак завдяки вдало підбраному зображенню, що об'єднує, досягається інформаційна цілісність інтернет-сторінки. Сайти новин пов'язують теми блоками, що дають змогу читачам переходити від однієї теми до іншої, відтак від кількох кліків до нескінченного натискання. Порталам із більш складною структурою необхідна навігація.

Мультимедіа завдяки соціальним мережам мають зворотний ефект сприйняття інформації, зокрема, новин. Згідно з онлайн опитуванням, спеціально розробленим і проведеним у межах цього дослідження серед інтернет-користувачів у різних країнах світу, більшість респондентів уперше дізнаються про події із соціальних мереж, точніше спочатку знайомляться з реакцією спільноти на те, що сталося, а потім у разі зацікавленості починають знайомитися з первинними новинами. Якщо публічне обговорення онлайн бурхливе, тобто передбачає численну кількість репостів, коментарів, власних публікацій тощо, значить повідомлення варте уваги, інакше – немає сенсу витратити час на пошук зайвого. Такою є логіка сучасного користувача соціальних мереж.

Унаслідок розвитку онлайн журналістики відбувається трансформація жанрів, котрі можна класифікувати за часовим фактором. Наприклад, інформаційне повідомлення, інтерв'ю, репортаж, стаття тощо потребують постійного оновлення, натомість блоги, тематичні та редакторські колонки, огляди, рецензії можуть зберігати свою актуальність тривалий час.

Репортерство онлайн відповідає агенційному формату подачі інформації, що полягає в порційній, хронологічній і послідовній обробці новин та дає змогу дотримуватися кінцевого терміну. Структура матеріалу будь-якого жанру онлайн журналістики має бути гнучкою, щоб автори завжди мали можливість логічно додати текст з появою нової перевіреної інформації про подію після кожного абзацу. Тактика нарошування інформації онлайн складається з таких етапів:

1. Розміщення влучного заголовка (анонсу) на інтернет-ресурсі, у блозі, у соціальних мережах.
2. Поширення короткого інформаційного повідомлення з ключовими фактами про подію.
3. Оприлюднення розширеного інформаційного повідомлення із заявами або цитатами експертів (уповноважених осіб), з уточненими деталями та поясненням причин того, що сталося.
4. Оновлення та редагування матеріалу.
5. Онлайн обговорення новини на рівні відносин: автор-споживач, споживач-споживач.
6. Реакція на коментарі.
7. Поширення професійного коментаря на реакцію інтернет-спільноти.

Складний процес оновлення новин онлайн полегшує блогерство, що межує з авторською журналістикою – колумністикою. Онлайн колонки – найкращий формат подачі тексту з огляду на перспективу розміщення додатків для сучасних гаджетів. До того ж, варто враховувати звичку веб-читача, який підсвідомо використовує техніку швидкого читання: поєднує сканує очима повідомлення, читає по діагоналі великими шматками. У такий спосіб втрачається концентрація, можна легко відволіктися на інше повідомлення або взагалі залишити сторінку в разі дискомфорту та перейти на іншу. Отже, з одного боку, онлайн журналістика надає більше свободи вибору, з іншого – спонукає дописувачів до стислих, коротких, але змістовних текстів. Авторська колонка має зручний формат для читання й відповідає ключовим уявленням щодо належності до інформаційного суспільства – персоналізації особистості.

Тематичні колонки передбачають різну техніку написання, що залежить від заявленої проблематики. Чим складніша тема, тим простіше має бути виклад, насичений лінками з тлумаченнями основних термінів і незнайомих понять. Поміж рядків автор приховує не лише підтекст повідомлення за допомогою образності та художніх засобів, а й гіперпосилання, анотації, зноски, що дають змогу цитувати першоджерела й наводити додаткові факти. Отже, гіпертекст збільшує веб-функціональність, перехресні посилання в межах одного слова чи фрази, загальну клікабельність сайту. Правила використання лінків в онлайн журналістиці ще формуються: наприклад, колір зазвичай використовують блакитний до натискання, а червоний – після підведення курсору. З одного боку, від гіперпосилань вирає і автор, який створює певний путівник, і читач, який на власний розсуд натискає той чи інший лінк. З іншого – часом забагато вибору шкодить обом, адже можна розгубитися та заблукати у вирі інформаційних повідомлень, що можуть виринати з діалогових віконечок. Почуття міри формується тоді, коли автор час від часу уявляє себе на місці читача. Гіперпосилання спонукає до інтерактиву: читання стає менш пасивним, хоча й перетворюється на фрагментарне. У свою чергу, останнє збільшує ризик того, що читач залишить сторінку. Гіперпосилання дає змогу ідентифікувати джерела з інших веб-вузлів, з'єднує з архівами, блогами, відеоінтерв'ю, колонками, стрічкою новин тощо. Щоб довести достовірність заяв уповноважених осіб, які можуть змінювати свою думку, деякі журналісти зберігають скріншоти першоджерел, щоб підтвердити точність інформації та захистити свою професійність, честь і гідність.

Звичка переглядати матеріал цілком, а не детально читати кожен рядок, зумовлює композиційність і структурованість тексту, що складається з логічно завершених частин та інформаційних блоків. Ефективність веб-

писання залежить не лише від довжини речень, а й дружньої манери спілкування із читачем, що спонукає до логічних самостійних висновків, роздумів і дій. Попри те, що кожен абзац може існувати окремо від загального тексту та бути самостійним інформаційним повідомленням, його варто узгоджувати із заголовком. Підзаголовки дають змогу поділити текст на частини приблизно до ста слів, що відповідає розмірові комп'ютерного екрана. Це не лише сприяє уявно-візуальному сприйняттю, а й зосереджує читача на головних темах. Завдяки коротким реченням і абзацам увага читачів найімовірно вдвічі краще фокусується. Отже, стиль онлайн написання має бути стислий, якісний, конкретний і легкий для розуміння.

IV. Висновки

Конвергентність ЗМК, універсалізм у журналістиці створюють передумови для інтеграції традиційних видів ЗМІ з новітніми медіа. Зміна запитів інформаційного суспільства щодо новин призводить до трансформації жанрів онлайн журналістики, застосування

різних видів подачі інформації водночас. Попри новаторські підходи висвітлення подій регіонального і міжнародного рівня, ціннісні орієнтири щодо змістового наповнення інформаційних програм новин мають формуватися з урахуванням норм журналістської етики, професійних стандартів, принципів гуманізму, мирного співіснування й цивілізаційного розвитку людства. У технологічному аспекті переваги подачі новин на радіо, телебаченні тощо поєднують мультимедіа.

Перспектива подальших досліджень полягає у виявленні та вивченні нових компонентів мультимедіа, жанрової палітри, а також застосуванні новаторських підходів подачі інформації в контексті розвитку новинної онлайн журналістики.

Список використаної літератури

1. Потятиник Б. В. Інтернет-журналістика : навч. посіб. / Б. В. Потятиник. – Львів : ПАІС, 2010. – 244 с.
2. Rebecca Blood. The Weblog Handbook: Practical Advice on Creating and Maintaining Your Blog. 2002. – 195 p.

Стаття надійшла до редакції 25.09.2015.

Гресько О. В. Формула мультимедіа в системі координат новостної онлайн журналістики

В статті розглянуто формулу мультимедіа, проаналізовані функціональне призначення її основних компонентів. Тенденції новостної онлайн журналістики визначені в умовах інтерактивності та конвергентності ЗМК. Охарактеризовано трансформацію інформаційних жанрів онлайн журналістики, а також тактика нагромадження інформації в безперервному потоці новостей. Взаємозалежність ефективності та резонансності журналістики розглянуто на прикладі новаторського підходу, а саме застосування віртуальної реальності при освідченні міжнародних подій.

Ключові слова: конвергентність ЗМК, мультимедіа, новостна парадигма, онлайн журналістика, соціальні комунікації.

Gresko O. Multimedia Formula in the System of Coordinates of Online News Journalism

Multimedia formula is considered in the research and basic functions of its components are analyzed. Tendencies of new online journalism are determined in the conditions of mass media interaction and convergence:

- non-stop news refreshing 24/7;
- users' engagement to the process of news production;
- changing of the size, content and format of material;
- integration with social media;
- innovations, etc.

Modern online journalism confirms that the new paradigm transformation of XXI century exists when passive consumer is getting active producer of information messages step-by-step. Often the audience is becoming the par of journalistic team on the stages of gathering and spreading news from the first sources of information.

Formula multimedia consists of animation, audio, blog, video, hypertext, gif, graphic, infographic, text, photo, caricature, etc. All these components are briefly characterized in the context of the emotional impact to the target audience which is the global world potentially. For example, the text is the weakest one among other components. So it takes much time to make it attractive and readable. Video, photo, etc. are the strongest because of the content visualization which reflects in social and traditional media.

Informational genres transformation of online news journalism and also tactic of information enlargement in non-stop news stream are characterized in the research.

Different types of interaction and convergence transform news paradigm online to the much more convenient one from practical point of view. News philosophy is changing with modern multimedia technologies so journalists and consumers are ready to meet new challenges of digital era. Innovative story telling techniques lead to successful online journalism which could be measured by the next tools: likegram, the number of cliques or reposts, comments and so on.

Efficiency of journalism is considered on the example of innovative approach especially virtual reality in covering international and local events.

Key words: convergence, multimedia, news paradigm, online journalism, social communication.